ΠΑΝΤΙΣΡΑ
αντικαπιταλιστικη • ενημερωση

Το Δ.Σ. του ΣΑΔΑΣ-Τμήμα Αττικής, με συνεδρίασή του την 1/7, πήρε απόφαση την ακόλουθη ανακοίνωση για τον Μεγάλο Περίπατο:

Ο Μεγάλος Περίπατος αποτελεί ένα σύνολο παρεμβάσεων στο κέντρο της Αθήνας, το οποίο μέσω κυκλοφοριακών ρυθμίσεων μείωσης της κίνησης των αυτοκινήτων σε σημαντικούς οδικούς άξονες, οριοθετεί έναν θύλακα «ελεύθερο από Ι.Χ.» ο οποίος περιλαμβάνει τους σημαντικότερους τουριστικούς πόρους της πόλης. Αποτέλεσε εισήγηση της σημερινής δημοτικής αρχής του Δήμου Αθηναίων, την οποία υπερψήφισαν επί της αρχής μεταξύ άλλων και οι δημοτικές παρατάξεις του ΣΥΡΙΖΑ και του ΚΙΝΑΛ. Η παρέμβαση επικαλείται την «αύξηση του δημόσιου χώρου», την «βιώσιμη κινητικότητα», ακόμα και την «μείωση του κινδύνου διασποράς του κορονοϊού», στοχεύοντας στην πραγματικότητα στον αστικό εξευγενισμό (gentrification) του κέντρου δια μέσω της τουριστικοποίησης. Πρόκειται για επιλεκτική συρραφή παλαιότερων μελετών, προτάσεων και ιδεών για το κέντρο της πόλης, ό πως η Ενοποίηση Αρχαιολογικών Χώρων και το Rethink Athens.

Η παρέμβαση υλοποιείται ως αποτέλεσμα απλά μίας κυκλοφοριακής μελέτης (ερευνητικό

πρόγραμμα του τομέα μεταφορών και συγκοινωνιακής υποδομής του ΕΜΠ), χωρίς πολεοδομική μελέτη και ρύθμιση των χρήσεων γης, που είναι αναγκαίες ώστε οι αναμενόμενες αυξήσεις στις τιμές της γης και των ακινήτων που θα πυροδοτήσουν οι αναπλάσεις να μην οδηγήσουν σε αλλοίωση της φυσιογνωμίας του κέντρου. Η πολεοδομική μελέτη (Ειδικό Πολεοδομικό Σχέδιο – ΕΠΣ), έπεται των παρεμβάσεων και αναμένεται απλά να τις επικυρώσει. Αντίθετα, όπου υπάρχουν υφιστάμενες πολεοδομικές ρυθμίσεις στο κέντρο, οι οποίες αποτελούν εμπόδιο στην τουριστικοποίηση, άρονται, όπως έγινε με την περίπτωση του περιορισμού των 100 κλινών στα ξενοδοχεία στις περιοχές με χρήση Γενική Κατοικία στην περιοχή Ψυρρή – Κέντρο του από 18.03.1998 Π.Δ. (ΦΕΚ Δ’233). Η άρση επιχειρήθηκε με το άρθρο 99 του αντιπεριβαλλοντικού νόμου Χατζηδάκη, αποσύρθηκε εν μέρει και το Υπουργείο υποσχέθηκε να την επαναφέρει σε επόμενο νομοσχέδιο.

Βεβαίως είναι αμφίβολο αν, μετά το πέρας της πανδημίας, οι πεζοδρομήσεις θα διατεθούν για να εξυπηρετηθούν οι ανάγκες των πεζών και κατοίκων ή οι «ανάγκες» των επιχειρήσεων εστίασης για αδηφάγα ιδιοποίηση δημόσιου υπαίθριου ή αυθαιρέτως στεγασμένου χώρου. Το φαινόμενο αυτό έχει εκδηλωθεί εδώ και καιρό στην Ελλάδα και αλλού, παράλληλα με την ιδιωτικοποίηση του πολεοδομικού σχεδιασμού.

Με τον Μεγάλο Περίπατο μπαίνει σε κλοιό το κέντρο της Αθήνας προκειμένου να «αποστειρωθεί», ώστε να παραδοθεί στην ανάπτυξη των μεγάλων τουριστικών επενδύσεων. Αποτελεί ακόμα ένα βήμα στην υλοποίηση του σχεδίου ριζικής αλλαγής στις οικονομικές δραστηριότητες, στην παραγωγική δομή και στον εκτοπισμό των λαϊκών στρωμάτων, που κατοικούν ακόμα στο κέντρο. Το ιστορικό τρίγωνο των Αθηνών, μετατρέπεται σε προαύλιο των μεγάλων ξενοδοχειακών μονάδων άνω των 150 κλινών και των διεθνών αλυσίδων εμπορίου και διασκέδασης. Η εμπειρία που υπάρχει από άλλες ευρωπαϊκές πόλεις δείχνει ότι τέτοιες αναπλάσεις οδηγούν σε υψηλότερες αξίες ακινήτων, άρα υψηλότερα ενοίκια και στη συνέχεια υψηλότερα τέλη. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο οι μόνιμοι κάτοικοι και οι μικροί επαγγελματίες του κέντρου, θα αναγκαστούν να μετακομίσουν ή αντίστοιχα να κλείσουν.

Από την κατάσταση αυτή αναμένεται να επωφεληθεί το κεφάλαιο των μεγάλων τουριστικών επενδύσεων και στις συνοδές του χρήσεις, ενώ η υπόσχεση στους εργαζόμενους είναι η «προσέλκυση νέων επενδύσεων και η αύξηση των θέσεων εργασίας». Πρόκειται βέβαια για τις διαβόητα επισφαλείς, ελαστικές και χαμηλής εξειδίκευσης θέσεις εργασίας που δημιουργεί η βιομηχανία του τουρισμού και της αναψυχής. Ταυτόχρονα η μεταφορά ακόμα περισσότερης εμπορικής κίνησης στο κέντρο της πόλης θα οδηγήσει στην ακόμα μεγαλύτερη χειροτέρευση των όρων δουλειάς για δεκάδες χιλιάδες επαγγελματίες που δραστηριοποιούνται στις γειτονιές της Αθήνας, ενώ μικροί επαγγελματίες και έμποροί στο

κέντρο της πόλης θα έχουν αντιμετωπίσουν ένα άνισο ανταγωνισμό από τα μεγαθήρια του κλάδου. Επίσης, κοινωνικά και οικονομικά προβλήματα όπως τα στέκια εγκληματικότητας, οι πιάτσες ναρκωτικών κ.λπ., δεν εξαλείφονται εάν δεν αντιμετωπιστούν οι όροι ύπαρξης τους, με κοινωνική πολιτική και όχι καταστολή, απλά μετακομίζουν σε κοντινές περιοχές. Κατά τον ίδιο τρόπο και τα σημεία κυκλοφοριακής συμφόρησης, μετατοπίζονται σε παράπλευρους δρόμους.

Παράλληλα, με τη «λήψη έκτακτων μέτρων για την αντιμετώπιση σοβαρού κινδύνου διασποράς του COVID-19» η δημοτική αρχή κάνει προσχηματική επίκληση της πανδημίας, ώστε ο «σχεδιασμός» και η εκτέλεση του Μ. Περιπάτου να μεθοδευτούν σκόπιμα και εσπευσμένα με όρους έλλειψης διαφάνειας, διαβούλευσης και λογοδοσίας.

Από την παρέμβαση λείπει επίσης, όχι μόνο η ουσιαστική συμμετοχή των πολιτών και των εργαζόμενων σε έναν σχεδιασμό που τους αφορά, αλλά ακόμα και αυτή η τυπική διαβούλευση που προβλέπεται από την νομοθεσία κατά την διαδικασία της περιβαλλοντικής αδειοδότησης. Και αυτή έπεται και θα συντελεστεί με την ΣΜΠΕ που θα συνοδεύει το ΕΠΣ, όταν οι «πιλοτικές» παρεμβάσεις, μνημείο προχειρότητας και μη φιλικού στο χρήστη και το περιβάλλον σχεδιασμού (μεταλλικά παγκάκια, χρωματισμός δαπέδων με χρώματα που δεν εντάσσονται στο περιβάλλον, ακριβές ζαρντινιέρες που δεν ευνοούν την ανάπτυξη των φυτών, κ.λπ.) θα έχουν υλοποιηθεί, λειτουργήσει και παράξει αποτελέσματα.

Λείπει επίσης η ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς της περιοχής ως αρχιτεκτονικό προγραμματικό στοιχείο. Αντίθετα συντελείται η πολιτική υποβάθμιση και προσβολή της πόλης και των κατοίκων με πολύ προβληματικές μορφολογικά επεμβάσεις.

Τελευταίο αλλά όχι λιγότερο σημαντικό, λείπει ο αρχιτεκτονικός διαγωνισμός ο οποίος θα έπρεπε να προηγείται μιας τόσο σημαντικής παρέμβασης και θα έπρεπε να αφορά το σύνολο του σχεδιασμού. Πρόσφατο είναι και το παράδειγμα της πλατείας Ομόνοιας για την οποία η δημοτική αρχή υπόσχονταν αρχιτεκτονικό διαγωνισμό στο προεκλογικό της πρόγραμμα και τελικά υλοποίησε αυθαίρετο σιντριβάνι με άδεια δαπεδόστρωσης, με σχεδιασμό και δωρεά του ξενοδοχειακού κεφαλαίου.

Η έλλειψη δημόσιων χώρων και χώρων πράσινου στην Αθήνα είναι μία πραγματικότητα η οποία διαμορφώθηκε ιστορικά με την μεταπολεμική ανάπτυξη της πόλης με το καθεστώς της αυθαίρετης δόμησης – αντιπαροχής και τις καταπατήσεις από μικρούς και μεγάλους ιδιοκτήτες του καπιταλιστικού τρόπου ανάπτυξης. Οι λίγοι σχετικά δημόσιοι χώροι και χώροι πράσινου στην έκταση του Δήμου Αθηναίων είναι και άνισα κατανεμημένοι, με τις

μεγαλύτερες ελλείψεις να παρατηρούνται στις περιοχές που κατοικούν τα λαϊκότερα στρώματα του πληθυσμού, όπως τα Σεπόλια, ο Κολωνός, τα Πατήσια και η Κυψέλη.

Η Αθήνα χρειάζεται σημαντικές παρεμβάσεις, οι οποίες πρέπει να υπηρετούν τις ανάγκες και τους όρους ζωής των εργαζομένων, των κατοίκων των επαγγελματιών, του ευρύτερου κέντρου της Αθήνας και όχι όσων προσδοκούν να βγάλουν και άλλα υπερκέρδη, αλλοιώνοντας την φυσιογνωμία του και όχι μετατρέποντας το σε κλειστό κλαμπ μεγαλοξενοδόχων, μεγαλεμπόρων και επιχειρηματιών, βραχυχρόνιων μισθώσεων. Χρειάζεται επιπλέον η αντικατάσταση των άθλιων οδοστρωμάτων της πόλης, κατά προτεραιότητα, η ενίσχυση των Μέσων Μαζικής Μεταφοράς, η πύκνωση του δικτύου και του προσωπικού, ώστε να αποτελεί η οποιαδήποτε πεζοδρόμηση υποκατάστασης των ιχ, από τα ΜΜΜ. Επίσης παρέμβαση σημαντική θα αποτελούσε ένα αντίστοιχο σχέδιο αύξησης του δημόσιου χώρου σε όλη την έκταση του Δήμου με δημιουργία πλατειών, πάρκων κλπ. Η πρόσβαση στους αρχαιολογικούς χώρους και τα μουσεία θα έπρεπε να αντιμετωπίζεται ως δικαίωμα και όχι ως ένα πανάκριβο τουριστικό προϊόν για τα λαϊκά στρώματα της πόλης.

Οι εργαζόμενοι της πόλης ήδη βιώνουν τον Μεγάλο Περίπατο ως μεγάλη ταλαιπωρία, καθώς οι παρεμβάσεις μείωσης του επιπέδου εξυπηρέτησης της κίνησης των αυτοκινήτων σε σημαντικούς οδικούς άξονες, δεν συνοδεύεται από την απαραίτητη σημαντική ενίσχυση των Μέσων Μαζικής Μεταφοράς και ειδικότερα των Μέσων Σταθερής Τροχιάς. Επιπλέον, για να καταστεί το ποδήλατο πραγματικά εναλλακτικό μέσο μετακίνησης, απαιτείται ο σχεδιασμός και η υλοποίηση δικτύου ποδηλατόδρομων που θα συνδέουν τις γειτονιές της πόλης με το κέντρο και όχι η χωροθέτησή τους σε έναν θύλακα στο κέντρο, ο οποίος παραπέμπει περισσότερο σε τουριστικές βόλτες.

Ζητάμε:

• Την απόσυρση των σχεδίων μετατροπής του κέντρου της Αθήνας σε οριοθετημένο θύλακα επέλασης, του τουριστικού κεφαλαίου και κτηματαγοράς, μεγαλοξενοδόχων, μεγαλεμπόρων και επιχειρηματιών βραχυπρόθεσμων μισθώσεων.
• Δημόσιοι χώροι και χώροι πράσινου που θα απευθύνονται στους κατοίκους, εργαζόμενους και επισκέπτες του κέντρου, θα συγκροτούν δίκτυα και όχι θύλακες στην πόλη, με προτεραιότητα τις λαϊκές σύγχρονες ανάγκες . Ελεύθεροι και δημόσιοι χώροι προσβάσιμοι σε όλους και όλες, συμπεριλαμβανομένων των ΑΜΕΑ, των ηλικιωμένων, των γονέων με καροτσάκια κ.λπ.
• Άμεση ενίσχυση των Μέσων Μαζικής Μεταφοράς (μετρό, τραμ, λεωφορεία) με δημόσιο και δωρεάν χαρακτήρα. Δίκτυο ποδηλατόδρομων που θα συνδέει τις γειτονιές με το κέντρο και

εξυπηρέτηση των ποδηλάτων από τα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς.
• Σύγκλιση δημοκρατικής δημόσιας διαβούλευσης με επαγγελματικούς και μαζικούς φορείς, ενεργές ομάδες κατοίκων της πόλης, το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο και πανεπιστημιακά ιδρύματα της Αθήνας, καθώς και επιστημονικούς συλλόγους (ΣΑΔΑΣ, ΣΕΠΟΧ κ.λπ.). Αρχιτεκτονικοί διαγωνισμοί για όλα τα έργα υπερτοπικής και εμβληματικής σημασίας.
• Υπεράσπιση του δικαιώματος στην πόλη και του δικαιώματος στην κατοικία. Μέτρα για την αντιμετώπιση της αύξησης των ενοικίων που φέρνει η επέκταση της τουριστικής βιομηχανίας, αξιοποίηση του κτιριακού αποθέματος για την αντιμετώπιση της αστεγίας.
• Αντιπλημμυρικά έργα με επαναφορά της φυσικής κοίτης των ρεμάτων, έργα αντιμετώπισης των φυσικών καταστροφών που πλήττουν κυρίως τους ταξικά ασθενέστερους